

0112-6 від 28.03.2025

Програма фахового іспиту з управління та адміністрування для вступників на навчання в ННІ «Інститут державного управління» денної та заочної форм для здобуття освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю D3 Менеджмент галузі знань D Бізнес, адміністрування та право освітньо-професійною програмою «Менеджмент корпоративних організацій» на основі освітнього ступеня магістр, освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст.

Укладачі: д.держ.упр., проф. Латинін М.А. (гарант освітньої програми);
к.держ.упр., проф. Коваленко М.М.;
к.держ.упр., доц. Косенко В.В.;
к.держ.упр., доц. Бабаєв В.Ю.

ВСТУП

Програма фахового іспиту за спеціальністю D3 Менеджмент галузі знань D Бізнес, адміністрування та право є основним навчально-методичним документом, який визначає перелік питань, що складають зміст фахового іспиту та спрямована на забезпечення цільового підходу до оцінки теоретичної підготовки вступників до навчання на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти в ННІ «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

Програма визначає перелік питань, обсяг, складові та технологію оцінювання знань абітурієнтів під час вступу на навчання для здобуття ступеня магістра за спеціальністю D3 Менеджмент галузі знань D Бізнес, адміністрування та право та інформація за освітньо-професійною програмою «Менеджмент корпоративних організацій».

Мета фахового іспиту полягає у виявленні рівня теоретичних знань, практичних умінь і навичок, необхідних для опанування здобувачами вищої освіти у подальшому процесі навчання обов'язкових і варіативних дисциплін за програмою підготовки фахівця для здобуття освітнього ступеня «магістра» за спеціальністю D3 Менеджмент галузі знань D Бізнес, адміністрування та право освітньо-професійної програми «Менеджмент корпоративних організацій».

Вимоги до рівня підготовки вступників наступні. Майбутній здобувач ступеня магістр зі спеціальності D3 Менеджмент має продемонструвати рівень сформованих компетентностей за обраною спеціальністю та вільне володіння державною мовою.

Програма фахового іспиту до магістратури за спеціальністю D3 Менеджмент має комбіновану форму, базується на вимогах до знань та вмінь випускника ступеня вищої освіти «бакалавр» зі спеціальності D3 Менеджмент і включає зміст навчальних дисциплін:

1. Менеджмент.
2. Маркетинг.
3. Підприємництво.

Фаховий іспит проходить у письмовій формі у вигляді теоретичних питань та практичного завдання. Фаховий іспит проводиться упродовж 2-х академічних годин.

Рівень знань вступника оцінює фахова атестаційна комісія. Порядок створення, організації та роботи фахової атестаційної комісії регламентується Правилами прийому для здобуття вищої освіти у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна у 2025 році та Положення про Приймальну комісію Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

ХАРАКТЕРИСТИКА ЗМІСТУ ПРОГРАМИ, ДИСЦИПЛІНИ, ЇХ ТЕМИ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ФАХОВИЙ ІСПИТ

«МЕНЕДЖМЕНТ»

1. Сутність і функціональні сфери менеджменту.
2. Організація та її середовище в менеджменті.
3. Рівні менеджменту в організації.
4. Методи менеджменту: адміністративні, економічні, соціально-психологічні.
5. Сутнісна характеристика процесного, системного та ситуаційного підходів у менеджменті.
6. Функції менеджменту: планування, організування, мотивування, контролювання.
7. Визначення планування та його завдання.
8. Система планів організації, етапи процесу планування.
9. Визначення і стратегічне призначення стратегічного планування. Етапи стратегічного планування. Управління реалізацією стратегічного плану.
10. Організування та організаційна діяльність.
11. Делегування повноважень у менеджменті: поняття, елементи процесу делегування, типи повноважень (лінійні, штабні, функціональні).
12. Організаційна структура як результат організаційної діяльності: рівні складності, централізація та децентралізація.
13. Основні елементи та склад організаційної структури управління.
14. Типи організаційних структур управління: лінійна, функціональна, лінійно-функціональна, дивізійна, матрична, мережева.
15. Головні поняття мотивування: потреба, мотив, спонукання, стимул, винагорода, цінність.
16. Види мотивування.
17. Змістові та процесуальні теорії мотивування.
18. Основні види контролювання. Етапи процесу контролювання.
19. Інформація і комунікація в менеджменті.
20. Інформація та її види. Вимоги до управлінської інформації.
21. Поняття комунікації, її види та засоби. Перешкоди в комунікаціях. Комунікаційний процес.
22. Управлінські рішення в менеджменті. Чинники впливу на процес прийняття управлінських рішень.
23. Зміст основних етапів прийняття управлінських рішень (за М.Месконом).
24. Методи обґрунтування та прийняття управлінських рішень.
25. Вплив, влада та лідерство в менеджменті. Стилi керівництва.
26. Форми впливу у менеджменті.
27. Типи влади у менеджменті.
28. Підходи до лідерства. Класифікація стилів керівництва.

«МАРКЕТИНГ»

1. Основні поняття та класифікація маркетингу.
2. Концепції маркетингу.
3. Цілі системи маркетингу.
4. Поведінка споживача.
5. Поняття маркетингового середовища.
6. Мікромаркетингове середовище.
7. Макромаркетингове середовище.
8. Сегментування ринку.
9. Ринкові можливості. Модель Ансоффа.
10. Система маркетингової інформації.
11. Маркетингові дослідження.
12. Комплекс маркетингу та система організації служби маркетингу.
13. Класифікація товарів.
14. Концепції життєвого циклу товарів.
15. Розроблення товару.
16. Класифікація товарів.
17. Товарна марка.
18. Упакування товару.
19. Процес ціноутворення.
20. Фактори ціноутворення.
21. Методи ціноутворення.
22. Підходи до ціноутворення.
23. Визначення каналів розподілу.
24. Функції каналів розподілу.
25. Рівні та показники каналів розподілу.
26. Визначення стратегії розподілу.
27. Комплекс маркетингових комунікацій.
28. Чинники впливу на структуру комплексу стимулювання.

«ПІДПРИЄМНИЦТВО»

1. Сутність підприємництва.
2. Основні принципи та функції підприємницької діяльності.
3. Виробниче підприємництво. Види виробничого підприємництва за спрямуванням та характером.
4. Торговельне (комерційне) підприємництво. Види торговельного (комерційного) підприємництва залежно від ринку та ланок проходження товару.
5. Біржове підприємництво. Види бірж за профілем діяльності. Основні функції товарних бірж.
6. Підприємництво у сфері послуг. Основні види послуг за призначенням (виробничі, розподільчі, професійні, споживчі, суспільні).
7. Види підприємств за метою й характером діяльності (комерційні та некомерційні).

8. Види підприємств за способом створення (заснування) та формування статутного капіталу (унітарні, корпоративні) та їх базові ознаки.

9. Види підприємств за формами власності майна (приватні, колективні, комунальні, державні, змішані).

10. Види підприємств за національною належністю капіталу (національні, закордонні, змішані (спільні)).

11. Види підприємств за технологічною цілісністю і ступенем підпорядкування (головні (материнські), дочірні, асоційовані, філії).

12. Види підприємств за розмірами (великі, середні, малі, мікро) та їх базові ознаки.

13. Обґрунтування і вибір ідеї підприємницької діяльності. Підприємницька ідея. Вибір сфери діяльності. Вибір форми організації підприємництва.

14. Способи створення бізнесу.

15. Реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності. Основні етапи реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.

16. Бізнес-планування.

17. Розроблення бізнес-плану. Призначення, розділи, етапи розроблення бізнес-плану.

18. Зміст основних розділів бізнес-плану. Резюме, аналіз галузі та підприємства, характеристика продукції (послуг), аналіз ринку, план маркетингу, план виробництва, організаційний план, фінансовий план, аналіз ризиків.

19. Основні показники ефективності проекту.

20. Ресурсне забезпечення підприємницької діяльності. Матеріальні ресурси (основні засоби, матеріально-сировинні ресурси).

21. Ресурсне забезпечення підприємницької діяльності. Нематеріальні ресурси (об'єкти промислової власності, об'єкти авторського та суміжних прав, нетрадиційні об'єкти нематеріальних ресурсів).

22. Ресурсне забезпечення підприємницької діяльності. Трудові ресурси (категорії персоналу, форми та системи оплати праці).

23. Ресурсне забезпечення підприємницької діяльності. Фінансові ресурси (власні, залучені, позикові).

24. Інвестиції в підприємницькій діяльності. Реальні та фінансові інвестиції (види). Прямі та непрямі інвестиції. Державні та приватні інвестиції.

25. Результати підприємницької діяльності (дохід від реалізації продукції (товарів, послуг), витрати, прибуток, собівартість продукції).

26. Показники ефективності використання основних засобів (віддача та місткість).

27. Показники ефективності використання трудових ресурсів (продуктивність праці, виробіток, трудомісткість).

28. Рентабельність (сутність, розрахунок рентабельності капіталу, виробництва, продукції, продажів).

29. Шляхи підвищення ефективності підприємницької діяльності.
30. Соціальна відповідальність бізнесу (вимоги).
31. Складові соціальної відповідальності бізнесу (економічна, екологічна, соціальна).
32. Ділова етика підприємця (характерні ознаки).

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бізнес-план: технологія розробки та обґрунтування: навч. посіб. / Покропивний С.Ф., Соболев С.М., Швиданенко Г.О. Київ: КНЕУ, 2009. 208 с.
2. Варналій З.С. Конкуренція і підприємництво: монографія. Київ : Знання України, 2015. 463 с.
3. Гетьман О.О. Економіка підприємства: навч. посіб. / О.О. Гетьман, В.М. Шаповал. 2-ге видання. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 488 с.
4. Господарський кодекс України Документ від 12.01.2022, 1962-IX URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
5. Гринчуцький В.І., Карапетян Е.Т. Економіка підприємства: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 304 с.
6. Дикань В.Л., Зубенко В.О., Маковоз О.В. Стратегічне управління : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2013. 272 с.
7. Князь С.В., Яворська Н.П. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: організаційно-методичні аспекти: навч. посіб. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2016. 104 с.
8. Маркетингові комунікації: навч.-метод. посіб. / уклад. І. В. Король; МОН України, Уманський державний пед. ун-т імені Павла Тичини. Умань : Візаві, 2018. 191 с.
9. Менеджмент : навч. посіб. / Н.С. Краснокутська, О.М. Нащекіна, О.В. Замула та ін. Харків : «Друкарня Мадрид», 2019. 231 с.
10. Окландер М.А., Чукурна О.П. Маркетингова цінова політика : навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 246 с.
11. Підприємництво та його оподаткування : навч. посіб. 2-е вид. перероб. та доп. / Л.М. Гаєвська, О.І. Марченко, Т.В. Паєнтко. Київ: "Центр учбової літератури", 2013. 165 с
12. Сенишин О.С., Кривешко О.В. Маркетинг : навч. посіб. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2020. 347 с.
13. Стахів О. Г., Явнюк О. І., Волощук В. В. Основи менеджменту : навчальний посібник / За наук. ред. док. екон. наук, проф. М. Г. Бойко. Івано_Франківськ, «Лілея_НВ», 2015. 336 с.
14. Хміль Ф. Основи менеджменту : підручник. 2-ге вид., випр., доп. Київ : Академвидав, 2007. 576 с.
15. Яркіна Н.М. Економіка підприємства: навч. посіб. 2-ге вид. перероб. та допов. Київ: Ліра-К, 2020. 596 с.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Навчально-науковий інститут «Інститут державного управління»

Відповідальний секретар
приймальної комісії _____ / _____ /
підпис *прізвище, ім'я, по-батькові*

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПИСЬМОВИХ ВІДПОВІДЕЙ

Структура екзаменаційного білету фахового іспиту складається з трьох складових, на які потрібно дати відповідь письмово. До складу екзаменаційних завдань включено розкриття теоретичного питання, необхідність визначення економічного терміну та надання відповіді на тестові завдання:

1. При перевірці відповіді на **теоретичне питання** оцінюється рівень самостійності студента стосовно формулювання власного погляду на запропоновану проблему та визначається, чи здатний студент застосувати інноваційний, творчий підхід для розв'язання поставленого завдання. Для підсумкового оцінювання відповіді на теоретичні питання проблемного характеру використовуються такі критерії:

Шкала оцінювання	Критерії оцінювання
50	Правильна вичерпна відповідь на поставлене запитання, продемонстровано глибокі знання понятійного апарату і літературних джерел, уміння аргументувати свою відповідь, наведено приклади
40	В основному відповідь на поставлене питання правильна, але є несуттєві неточності
30	Відповідь на поставлене питання загалом наведено, але не має переконливої аргументації відповіді, характеристики певних об'єктів
20	Відповідь показує посереднє знання основного програмного матеріалу, містить суттєві помилки при трактуванні понятійного апарату
10	Відповідь на запитання неповна та містить суттєві помилки
0	Відповідь неправильна або відсутня

2. Основна мета оцінки **визначення економічних термінів** – визначити ступінь знання вступником матеріалу з конкретного питання, а також оцінити загальний рівень володіння вступником теоретичним матеріалом. Для оцінювання рівня відповіді на кожне з 5 завдань використовуються такі критерії:

Шкала оцінювання	Критерії оцінювання
10	Правильна вичерпна визначення на поставлене запитання, продемонстровано глибокі знання понятійного апарату і літературних джерел, уміння аргументувати свою відповідь, наведено приклади
8	В основному визначене виписане, але є несуттєві неточності
6	Визначення загалом наведено, але не має переконливої аргументації відповіді, характеристики певних об'єктів
4	Наведене визначення містить суттєві помилки при трактуванні понятійного апарату
2	Визначення неповне та містить суттєві помилки
0	Відповідь неправильна або відсутня

3. Основна мета оцінки визначення правильних відповідей на тестові завдання визначити ступінь знання вступником матеріалу з конкретного питання, а також оцінити загальний рівень володіння вступником теоретичним матеріалом. **Тестові завдання** в кількості 20 питань подаються у закритій формі з одиничним вибором; за кожну правильну відповідь – 5 балів. Для оцінювання теоретичного завдання використовуються такі критерії:

5 балів	вступник дав правильну відповідь
0 балів	вступник не дав правильну відповідь

У випадку використання заборонених джерел вступником на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку.

Фаховий іспит проводиться у письмовій формі. Тривалість фахового іспиту – 2 академічні години (90 хвилин). За підсумками фахового іспиту вступник може набрати від 0 до 200 балів включно. Результат іспиту оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів. Вступники, які набрали за шкалою 100-200 менше ніж 100 балів, отримують незадовільну оцінку та не допускаються до участі у конкурсному відборі.

Для проведення фахового іспиту приймальною комісією попередньо готуються білети відповідно до «Програми фахового іспиту». Програма фахового іспиту оприлюднюється засобами наочної інформації на інформаційних стендах приймальної комісії. Фаховий іспит проводиться у строки передбачені Правилами прийому до ХНУ імені В.Н. Каразіна.

Голова фахової
атестаційної комісії

Микола ЛАТИНІН

Затверджено на засіданні приймальної комісії Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна,
протокол № 2 від «20» березня 2025 року

Відповідальний секретар Приймальної комісії

Ганна ЗУБЕНКО